

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра скрипки

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

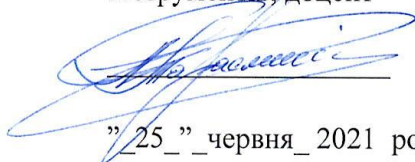

Я. ОЛЕКСІВ

»_25_»_червня_2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

»_25_»_червня_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

»_25_»_червня_2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Скрипка», «Альт»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.2.9)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1,2 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ» для профілізації «СКРИПКА» і «АЛЬТ» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена відповідно до освітньо-професійної програми Музичне мистецтво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник

АНДРЕЙКО Оксана Іванівна доктор педагогічних наук, професор кафедри скрипки ЛНМА імені М.В.Лисенка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри скрипки

від 14 червня 2021 р. , протокол № 11 .

Завідувач кафедри скрипки, заслужений діяч мистецтв України, професор

КАСЬКІВ Б. Д.

ЗМІСТ

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ..	4
2.1 Загальні компетентності.....	4
2.2 Фахові компетентності.....	5
2.3. Фахові спеціалізовані компетентності	6
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	7
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	12
8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....	12
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12
9.1. Методичне забезпечення. Література з методики викладання гри на скрипці, альті.....	12

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування всебічної підготовки висококваліфікованих музикантів-виконавців, що професійно володіють методикою гри на скрипці (альті), на ґрунті опанування інноваційними системами навчання, моделювання, проектування майбутнього виконавця фахівця у вищих мистецьких навчальних закладах.

Основним завданням дисципліни є виховання у студентів необхідних навичок методики навчання гри на скрипці, альті та професійне застосування набутих компетентностей у майбутній фаховій виконавській та педагогічній діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.**Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.**Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.**Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.**Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК17.**Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.**Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК14.Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

2.3. Фахові спеціалізовані компетентності

1. Здатність взаємодіяти з аудиторією в процесі донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
2. Здатність до поглибленого орієнтування в нотному репертуарному матеріалі, враховуючи стильові особливості та естетичні напрямки.
3. Володіння мистецтвом виразного інтонування, різноманітними засобами звукоутворення, мистецтвом фразування, артикуляцією, штрихами, динамікою з метою створення художнього образу.
4. Опанування раціональними прийомами формування техніки правої та лівої руки скрипаля, альтиста .
5. Володіння прийомами звукоутворення та технічного забезпечення гри в процесі формування художньої інтерпретації.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин				
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота
				Всього	у тому числі:		
			лекційні		індивідуальні	практичні	
I		6	180	60	60		120
	1	3	90	30	30		60
	2	3	90	30	30		60

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І-ІІ семестри

І семестр

Методика формування технічно-виконавських умінь скрипаля , альтиста.

1. Музичні здібності та музикальність.
2. Ціннісно-методичний аналіз скрипкових шкіл.
3. Проблеми звуковидобування. Методичні принципи Ю.І.Янкелевича.
4. Психофізіологічні особливості постановки скрипаля. Аксіологічний аналіз методики І.Назарова.
5. Природа руху скрипаля. Методичні засади О.Шульпякова.
6. Принципи формування раціональної техніки скрипаля. Методичні засади Е.Каміллара.
7. Загальна постановка скрипаля. Етапи розвитку та особливості.
8. Штрихова техніки скрипаля.
9. Особливості формування техніки лівої руки скрипаля. Основні види інтонування. Постановка та інтонація. Види вібрації. Специфіка аплікатури.
10. Фразування на скрипці. Артикуляційні засоби виразності скрипаля.

ІІ семестр

Методика формування художньо-інтерпретаційних та педагогічних умінь скрипаля, альтиста.

11. Розвиток галузі музичного виконавства та виконавської інтерпретації.
12. Класифікація виконавських стилів. Проблема суб'єктивного та об'єктивного в процесі виконання музичного твору.
13. Формування виконавського апарату скрипаля на різних етапах навчання.
14. Методика проведення уроку. Форми та зміст навчання. Специфіка добору методики на різних етапах розвитку навчання скрипаля.
15. Робота над музичним твором. Формування виконавської творчості скрипаля. Особливості інтерпретаційних умінь скрипаля.
16. Формування артистизму та сценічної витримки скрипаля. Психофізіологічні умови оптимального концертного виступу.
17. Методика професійної релаксації як система оновлення та удосконалення виконавської культури скрипаля. Методи аналізу особистісно-творчого потенціалу та корекції художньо-технічних умінь.
18. Моделювання художньо-виконавської техніки скрипаля. Формування виконавської художньо-технічної концепції виконання музичного твору.
19. Принципи навчання у вищих навчальних мистецьких закладах. Формування ціннісно-виконавських пріоритетів. Розвиток художньо-творчої індивідуалізації навчального процесу. Формування взаємозумовленості художнього та технічного розвитку скрипаля.
20. Методична система та педагогічні умови навчання гри на скрипці у вищих навчальних мистецьких закладах

І семестр

№	Назва теми	Зміст роботи	Лекційні години	Самостій на робота
1	Методика формування технічно-виконавських умінь скрипаля, альтиста	Музичні здібності та музикальність	3	6
		Ціннісно-методичний аналіз скрипкових шкіл	3	6
		Проблеми звуковидобування. Методичні принципи Ю.І.Янкелевича	3	6
		Психофізіологічні особливості постановки скрипаля. Аксіологічний аналіз методики І.Назарова	3	6
		Природа руху скрипаля. Методичні засади О. Шульпякова	3	6

	Принципи формування раціональної техніки скрипаля. Методичні засади Е.Камілларава	3	5
	Загальна постановка скрипаля. Етапи розвитку та особливості	3	5
	Штрихова техніка скрипаля	3	5
	Особливості формування техніки лівої руки скрипаля. Основні види інтонування. Види вібрації. Специфіка аплікатури	3	5
	Фразування на скрипці. Артикуляційні засоби виразності скрипаля	3	5
Підготовка до підсумкового контролю			5
Разом		30	60

II семестр

<i>№</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Зміст роботи</i>	<i>Лекційні години</i>	<i>Самостій на робота</i>
2	Методика формування художньо-інтерпретаційних та педагогічних умінь	Розвиток галузі музичного виконавства та виконавської інтерпретації	3	6
		Класифікація виконавських стилів. Проблема суб'єктивного та об'єктивного в процесі виконання музичного твору	3	6
		Формування виконавського апарату скрипаля на різних етапах навчання	3	6
		Методика проведення уроку. Форми та зміст навчання. Специфіка добору методики викладання.	3	6
		Робота над музичним твором. Формування виконавської творчості скрипаля. Особливості інтерпретаційних умінь скрипаля.	3	6
		Методи формування артистизму та сценічної витримки скрипаля. Психофізіологічні умови оптимального концертного виступу	3	5

	Методика професійної релаксації як система оновлення та удосконалення виконавської культури скрипаля. Методи аналізу особистісно-творчого потенціалу та корекції художньо-технічних умінь	3	5
	Моделювання художньо-виконавської техніки скрипаля. Формування виконавської художньо-технічної концепції виконання музичного твору.	3	5
	Принципи навчання у вищих навчальних мистецьких закладах. Формування ціннісно-виконавських пріоритетів. Розвиток художньо-творчої індивідуалізації навчального процесу. Формування взаємозумовленості художнього та технічного розвитку скрипаля.	3	5
	Методична система та педагогічні умови навчання гри на скрипці у вищих навчальних мистецьких закладах	3	5
Підготовка до підсумкового контролю			5
Разом		30	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Базове поняття критерію оцінки – це “художнє враження”, яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Результати проходження педагогічної практики студентом оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Методика викладання гри» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Методичне забезпечення

Література з методики викладання гри на скрипці, альті

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамян В.І. Театральна педагогіка. - К.: Лібра, 1996. - 224 с.
2. Андрейко О.І. Аксиологічний аспект формування індивідуального виконавського стилю музиканта / О.І. Андрейко // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова, вип. 17 (27). – Київ, 2012. С.3-6.
3. Андрейко О.І. Виконавська майстерність інструменталіста в контексті інноваційних підходів до формування музично-виконавської культури скрипаля / О.І.Андрейко // Наукові записки. Серія педагогічні та історичні

- науки, № 104. – Ктїв, видавництво НПУ ім..М.П.Драгоманова, 2012. С.11-17.
4. Андрейко О.І. Виконавська традиція у контексті інтерпретації змісту музичного твору / О.І.Андрейко // Педагогіка і психологія професійної освіти, № 2. – Львів, 2009. С.206-214.
5. Андрейко О.І. Виконавська культура скрипаля у контексті модернізації мистецької освіти / О.І.Андрейко // Наукові записки. Серія педагогічні та історичні науки, № 90. – Київ: вид-во імені М.П.Драгоманова, 2010. С. 3-11.
6. Андрейко О.І. Інноваційні методи формування виконавської майстерності музиканта-інструменталіста / О.І.Андрейко // Теоретичні та практичні питання культурології. Вип.ХХІУ.Ч.ІІ. Мелітопольський державний педагогічний університет. – Мелітополь 2007. С.57-61.
7. Андрейко О.І. Концептуальні засади формування виконавської культури музиканта в контексті педагогічної творчості / О.І.Андрейко // Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики. Випуск 18 (28). – Київ, 2012. С.56-59.
8. Андрейко О.І. Методи вдосконалення виконавського апарату музиканта-інструменталіста: дис. ... канд.пед.наук : 13.00.02 / Андрейко Оксана Іванівна. – К., 2004. – 185 с.
9. Андрейко О.І. Методичні засади формування виконавської майстерності музиканта / О.І.Андрейко // Науковий часопис національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики. Вип.9 (19). – Київ, 2009. С.3-6.
10. Андрейко О.І. Методологічні засади формування виконавської культури скрипаля / О.І. Андрейко // Наукові записки. Серія педагогічні та історичні науки № 98. Київ: Вид-во НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2011. С.3-11.
11. Андрейко О.І. Методичне моделювання виконавської акмедійальності музиканта / О.І.Андрейко // Науковий часопис національного педагогічного університету ім.М.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики, випуск 12 (22). – Київ, 2010. С. 94-98.
12. Андрейко О.І. Науково-педагогічний аспект формування виконавської акмекультури скрипаля / О.І.Андрейко // Педагогіка і психологія професійної освіти, №4. – Львів, 2011. С.43-52.
13. Андрейко О.І. Педагогічна майстерність в контексті музично-педагогічної діяльності / О.І.Андрейко // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. – Київ, 2009 С.321-324.
14. Андрейко О.І. Педагогічні перспективи акмеформування музиканта-виконавця у вищих навчальних мистецьких закладах / О.І.Андрейко // Наукові записки. Серія педагогічні та історичні науки, № 105. – Київ: Вид-во НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2012. С. 3-10.

15. Андрейко О.І. Розвиток виконавського апарату музиканта-інструменталіста в теорії та практиці музичного навчання / О.І.Андрейко // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип.6 (11). – Київ, 2008. С.72-75.
16. Андрейко О.І.Виконавська культура скрипаля : теорія та методика формування ; [монографія]. Львів : Галицька видавнича спілка, 2013. – с.298
17. Андрейко О.І. Роль свідомості у процесі формування технічної майстерності скрипаля / О.І.Андрейко // Педагогіка і психологія професійної освіти, №5. – Львів, 2008. С.201-209.
18. Андрейко О.І. Сучасні підходи до формування виконавської майстерності музиканта-інструменталіста / О.І.Андрейко // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Т.ІІ. – Рівне, 2010. С.142-147.
19. Андрейко О.І. Творчий аспект формування виконавської культури скрипаля / О.І.Андрейко // Молодь і ринок. Науково-педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету ім.І.Я.Франка. – Дрогобич, 2011.С.67-71.
20. Андрейко О.І. Теоретичні і методичні аспекти формування виконавського апарату музиканта-інструменталіста / О.І.Андрейко // Педагогічний процес: теорія і практика, вип.4. – Київ, 2009. С.7-14.
21. Андрейко О.І. Формування виконавської майстерності музиканта в контексті новітніх трансформаційних процесів мистецької освіти / О.І.Андрейко // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна, Вип.25. Ч.4. – Львів, 2009. С.313-319.
22. Андрейко О.І. Формування творчої виконавської особистості скрипаля в контексті педагогічних інновацій / О.І.Андрейко // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова, вип. 16 (26). – Київ, 2012. С.3-6.
23. Бех І.Д. Від волі до особистості / І.Д.Бех. – К. : Україна -Віта, 1995. – 202 с.
24. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / І.Д.Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
25. Варій М.Й. Психологія особистості : навч.посіб. / Мирон Йосипович Варій. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
26. Войтко В.І. Психологічний словник / В.І. Войтко. – К.: Вища школа, 1982. – 215с.
27. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Тетяна Пантелеймонівна Воробкевич. – Львів: Логос, 2001. – 222 с.
28. Волкова Н.П. Педагогіка : Навч. Посіб. / Н.П.Волокова. – К.: Академія, 200. – 575 с.
29. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти : [монографія] / Наталія Василівна Гузій. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2004. – 242 с.

30. Гуральник Н.П. Українська фортепіанна школа ХХ століття у контексті розвитку теорії і практики музичної освіти: дис. ...доктора пед.наук: 13.00.01 / Гуральник Наталія Павлівна. – К.,2008. – 503с.

31. Давидов М.А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста) / Микола Андрійович Давидов. – К.: «Музична Україна», 2004. – 290 с.

32. Дряпіка В.І. Соціально-педагогічні основи формування орієнтацій студентської молоді на цінності музичної культури : автореф.дис. на здобуття наук.ступеня доктора пед.наук : 13.00.01 « Теорія та історія педагогіки» / В.І.Дряпіка. – К., 1997. – 44 с.

33. Енциклопедія освіти / ред. В.Г.Кременя. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1036с.

34. Єременко О.В. Теорія і методика розвитку музичного сприймання в учнів основної школи: метод. посіб. / Ольга Володимирівна Єременко. – Суми: Сум.держ.пед.ун-т, 2003. – 141 с.

35. Жадько В. Історична пам'ять розвитку духовності особистості / Віктор Жадько. – К.: ПП «Павлушка», 2006. – 480 с.

36. Жорнова О.І. Теорія і методика формування культуротворчості / О.І.Жорнова.- Запоріжжя: Дике поле, 2006. – 416с.

37. Збандуто С.Ф. Педагогіка / С.Ф.Збандуто. – К.: Рад.шк.,1985. – 508 с.

38. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навч. посіб. / І.А.Зязюн // – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту та бізнесу, 1997. – 302 с.

39. Зязюн І.А. Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії / І.А.Зязюн // Світло. – 1996. – № 1. – С.4-9.

40. Зязюн І.А. Рефлексія людини в гуманітарній філософії / І.А.Зязюн // Світло. – 1998. – №1. – С.6-9.

41. Зязюн І.А. Естетичні засади розвитку особистості / І.А. Зязюн // Мистецтво у розвитку особистості : [монографія] / за ред. Н.Г.Ничкало. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 224с.

42. Зязюн І.А., Миропольська Н.Є., Хлебникова Л.О. Виховання естетичної культури школярів: Навч.посіб. / І.А.Зязюн, Н.Є.Миропольська, Л.О.Хлебникова. – К.: ІЗМН, 1998. – 153 с.

43. Йоркіна Є.Б. Психолого-педагогічні умови формування індивідуального стилю виконавської діяльності музиканта-інструменталіста : автореф.дис. на здобуття наук. ступеня канд.пед.наук : спец. 13.00.02 « Теорія та методика навчання музики» / Є.Б. Йоркіна. – К., 1996. – 21 с.

44. Кашкадамова Н.Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: Навч. посіб / Наталія Борисівна Кашкадамова. – Тернопіль: СМП «Астон», 1998. – 299 с.

45. Кобиляцький І.І. Методи навчально-виховної роботи у вищій школі / І.І. Кобиляцький. – Львів: Вид-цтво Львів. держ. ун-ту, 1970. – 199 с.

46. Козій М.К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів / М.К. Козій. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. – 140 с.

47. Козир А.В. Професійна майстерність учителів музики : теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти : [монографія] / А. В.Козир. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2008. – 378с.
48. Комаровська О.А.Художньо обдарована дитина / Оксана Анатоліївна Комаровська . – К.: «Вопаненте», 2002. – 40 с.
49. Костюк О.Г. Сприймання музики і художня культура слухача / О.Г.Костюк. – К.: Наукова думка, 1965. – 123 с.
50. Кравець М.С. Культурологія : підручник / Микола Степанович Кравець. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2011. – 320 с.
51. Мазепа В.І. Художня творчість як пізнання / В.І.Мазепа. – К.: Наукова думка, 1974. – 213 с.
52. Меднікова Г.І. Самооцінка та рівень домагань особистості як динамічна система : автореф.дис. на здобуття наук. ступеня канд.психол.наук : спец. 19.00.01 « Загальна психологія, історія психології». – Одеса, 2002. – 20с.
53. Мельничук С.Г. Педагогіка: навч.посіб.[для студ.] / Сергій Гаврилович Мельничук. - Кіровоград: РВЦ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2007, Ч.1. – 145 с.
54. Мельничук С.Г. Формування естетичної культури майбутніх учителів / С.Г.
55. Миропольська Н.Є. Мистецтво слова в структурі художньої культури учня: [монографія] / Наталія Євгеніївна Миропольська. – К.: Парламентське видавництво, 2002. – 202 с.
56. Могильний А. Культура і особистість / А.Могильний. – К.: Вища школа, 2002. – 303с.
57. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці / Валентин Олексійович Моляко. – К.: Знання, 1989. – 48с.
58. Науменко С.І. Психологія музичності та її формування у молодших школярів: Навч. посіб / Світлана Іванівна Науменко. – К.: КДПІ,1993. – 160 с.
59. Науменко С.І. Основи вікової музичної психології / Світлана Іванівна Науменко. – 2 К.: Український центр творчості дітей та юнацтва. – 1995. – 103 с.
60. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології / Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. – 2 К.: Просвіта, 2000. – 386 с.
61. Олексюк О.М. Методика викладання гри на народних інструментах : навч. Посіб. / Олексюк О.М. – К.: Держ.акад.керівних кадрів культури і мистецтв, 2004. – 135с.
62. Олексюк О.М. Педагогіка духовного потенціалу особистотсі : сфера музичного мистецтва: навч.посіб. / О.М.Олексюк, М.М.Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264с.
63. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія: [монографія] / Валерій Федорович Орлов. – К.: Наукова думка, 2003. – 263 с.

64. Павлій Г.І. Виразові відмінності між гомофонією та поліфонією / Георгій Іванович Павлій. – Львів: Атлас, 1995. – 112 с.
65. Падалка Г.М. Модернізація мистецької освіти як наукова проблема / Г.М.Падалка // Науковий вісник Південноукраїнського державного університету ім.К.Д.Ушинського : зб.наук.пр. – Одеса, 2006. – С.3-9.
66. Падалка Г.М. Музична педагогіка / Падалка Г.М. – Херсон: ХДП, 1995. – 104с.
67. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва: Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Галина Микитівна Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274с.
68. Падалка Г.М. Пріоритетні напрямки розвитку сучасної мистецької освіти / Г.М.Падалка // Теорія і методика мистецької освіти: зб.наук.пр. Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. – К., 2004. – Вип. 1 (6). – С.15-20.
69. Падалка Г.М. Професійно-цілісний підхід і його реалізація в умовах художньої освіти майбутнього вчителя (на матеріалі музичних дисциплін) : метод.
70. Побережна Г.І. П.І.Чайковський : діалектика особистості і стилю : автореф.дис на здобуття наук. ступеня доктора мистецтвознавства : спец. 17.00.
71. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів / [під кер. В.Б.Шапаря]. – Харків: «Прапор», 2009. – 672с.
72. Психологія : підручник / [Ред. Трофімов Ю.Л., Рибалка В.В., Гончарук П.А. та ін.]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
73. Рейзенкінд Т.Й. Дидактичні основи професійної підготовки вчителя музики в університеті / Т.Й.Рейзендкінд. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. – 638с.
74. Рибалка В.В. Аксіологічні основи психологічної культури особистості : Навч.метод посіб. / Валентин Васильович Рибалка. – Чернівці : «Технодрук», 2009. – 228с.
75. Роменець В.А. Психологія творчості : Навч.посібник. 2-ге вид.. доп. / В.А.Роменець. – К.: Либідь. – 288с.
76. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання: Навч. посіб. / Олександр Якович Ростовський. – К.: ІЗМН, 1997. – 248 с.
77. Ростовський О.Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч. Посіб / Олександр Якович Ростовський. – Ніжин: НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2003. – 239с.
78. Рудницька О.П. Музика і культура особистості : проблеми сучасної педагогічної освіти : навч. посіб. / Оксана Петрівна Рудницька. – К.: ІЗМН, 1998. – 248 с.
79. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін : Навч.посіб. / Оксана Петрівна Рудницька. – К.: АПН України, 1998. – 183 с.
80. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч.посіб. для ВНЗ. - К.: Інтерпроф., 2002. - 270 с.

81. Савчин М.В. Педагогічна психологія : навч.посіб. / Мирослав Васильович Савчин. - Київ: «Академвидав», 2007. – 422с.
82. Семашко О.М. Соціологія мистецтва : навч.посіб. / О.М.Семашко. – Львів: « Магнолія плюс», 2005. – 244с.
83. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості : Підручник / Світлана Олександрівна Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346с.
84. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка / С.О.Сисоєва, Т.Б. Поясок. – К.: Міленіум, - 2005. – 520с.
85. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної освіти : [навч.-метод.посіб] / С.О.Сисоєва, Т.Є Кристопчук. – Луцьк, ВАТ « Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
86. Сова О. В. Особливості прояву свідомості в процесі музичного сприйняття / О.В.Сова // Єдність раціонального та емоційного в освітньо-виховній системі: наук.-метод.зб. – Харків: ХДПУ ім.Г.Сковороди, 1996. – С. 17-23.
87. Стеценко В.К. Методика навчання гри на скрипці : Ч.2 / Вадим Кирилович Стеценко. – К.: Музична Україна, 1982. – 117 с.
88. Терлецька Л. Г. Роль «Я» в процесі самосвідомості особистості / Лариса Терлецька. Проблеми загальної та педагогічної психології // Збірник наукових праць. – Т.6. – В.1. – Інститут психології ім.Г.С.Костюка АПН України. – К. 2004. – С.298-303.
89. Терлецька Л. Г. Технологія самоаналізу / Лариса Терлецька. – К.: Главник, 2005. – 96с.
90. Тюріна Т.Г. Феномен інтуїції / Тамара Георгіївна Тюріна. – Львів: Сполом, 2007. – 115 с.
91. Філософія : навч.посіб. за ред. І.Ф.Надольного. – 7-ме вид, стер. – К.: Вікар, 2008. – 534 с.
92. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч.посіб. / Михайло Миколайович Фіцула. - Київ: « Академвидав», 2010. – 456 с.
93. Хлебникова Л.О. Естетична культура учителя: сутність, структура, функції / Людмила Олександрівна Хлебникова // Культура і вчитель: Зб.наук.-метод.праць. – Вінниця: ВДПУ, 2003. – С. 83-93.
94. Чайковський А. Вплив енергетики музики на емоційність музиканта, лектора, студента : навч.посіб. / А.Б.Чайковський, М.П.Чепига, Л.О. Шутко, О.М. Чепига . – Львів : «Магнолія 2006», 2009. – 136 с.
95. Шадських Ю.Г. Психологія і педагогіка: Навч.пос. / Ю.Г.Шадських. – Львів: « Магнолія 2006», 2007. – 320с.
96. Шевнюк О.Л. Культурологічна освіта майбутнього вчителя : теорія і практика. – К., НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2003. – 232с.
97. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка / Валерія Дмитрівна Шульгіна. – К.: ДАКККіМ, 2005. – 272с.
98. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя: [монографія] / Ольга Пилипівна Щолокова. – К.: ВІПОЛ, 1996. – 172 с.

99. Щолокова О.П. Художньо-естетичне виховання школярів засобами світової художньої культури / Ольга Пилипівна Щолокова. – К.: УДПУ, 1993. – 79 с.

100. Щолокова О.П. Художнє мислення в умовах педагогічної діяльності вчителя мистецтва / О.П.Щолокова // теорія методика мистецької освіти : зб.наук.пр. – К.:НПУ, 2004. – Вип.5. – С. 35-39.

101. Юник Д.Г. Виконавська надійність музикантів : [монографія] / Дмитро Григорович Юник. – К. : ДАКККіМ, 2009. – 340 с.

102. Юр'єв О.Ю. Виразальні можливості скрипкових штрихів / О.Ю.

103. Ярکو М.І. Тлумачення образності музичного твору з точки зору психологічних засад української культури / М.І.Ярко // Шляхи удосконалення художньо-естетичної освіти учнівської молоді в умовах відродження національної культури . – К.: КДПІ, 1992. – С.49-51.

104. Andrejko O. The formation acmeindividual of musician-performer // Science, Technology and Higher Education. – Westwood – Canada, 2012. Vol. II. P. 16-20.

105. Arias E.A. Musik as projection of the Kinetic Sense // Musik Review. – Vol. 50, № 1. – New York, 1989. – P. 1-33.

106. Brabek Josef. Houslova Skola. – Praga , 1953. – 200s.

107. Campagnoli B. Methode de Violon par Campagnoli. - Leipzig, Chez Breitkopf a Hartel, 1953. - 201s.

108. Cook N. Musik, Imagination and Culture. – Oxford: Clarendon Press, 1990. – 264 p.

109. Feltz Eberhard. Zur Rolle der Sprache bei der Entwicklung von Interessen im Anfangsunterricht fur Violine // Musicpedagogik : Probleme – Analysen – Ergebnisse : Band 1. – Berlin, 1980. – S.27-74.

110. MozartL. Grundlisede Violinschule. Als Faksimile herusgegeben von H.G.Mozer. – Leipzig: Chez Breitkopf a Hartel, 1953. – 268 s.

111. Harnoncourt Nikolaus. Dialog muzyczny. - Warszawa: Ruch Muzyczny, 1999. – 286 s.

112. Harnoncourt Nikolaus. Muzyka mowo dzwiekow. - Warszawa: Ruch Muzyczny, 1998. – 270 s.

113. Ingarden Roman. Utwor muzyczny i sprawa jego tozsamosci. - Warszawa: PWM, 1973. – 166 s.

114. Lissa Zofia. Nowe szkice z estetyki muzycznej.– Warszawa: PWM, 1975. – 270 s.

115. Renzulli J. What makes giftedness? Reexamining a definition / Phi Delta Kappan, 1960. – № 60. – P. 180-184.

116. Starr W. Die Suzuki – Violin-Methode: Eine Handbuch fur Lehrer, Eltern und Studenten. – Regensburg, 1984. – 200 p.

117. Strelau Jan. Psychologia: Podrecznik akademicki. T.2. – Gdansk: wydawnictwo psychologiczne, 2000. – 896 s.

118. Violin. Six Lessons whith Yegudi Menuhin. – London, 1971. – 125 p.

119. Wohne Gerbert. The integrated violinist. – London, 1976. – 314p.

120. Wojnar Irena. Estetyczna samowiedza człowieka. – Warszawa : Pansn. Wydaw.Naukowe. – 1982. – 241 s.

121. Wronski Tadeusz. Artysta w Krainie mysli.– Warszawa: Academija Muzyczna im.F. Chopina, 2000. – 143 s.

122. Wronski Tadeusz. Techniki gry skrzypcowej. - Warszawa - Lodz: PWM, 1996. – 231 s.

123. Wronski Tadeusz. Zdolni i nie zdolni.– Krakow: PWM, 1979. – 155 s.

1Wronski Tadeusz. O czym nie ma czasu mowic na lekcjach. - Poznan : Brevis, 1980. – 94 s.